

ЗВІТ

Про результати акредитаційної експертизи освітньої програми

Заклад вищої освіти	Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
Освітня програма	29687 Екологія
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Спеціальність	101 Екологія

Цей звіт складений за наслідками акредитаційної експертизи згаданої вище освітньої програми, що проводилася Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

Звіт є результатом роботи експертної групи. Його основним призначенням є систематизація отриманої інформації, її аналіз та безпосереднє оцінювання якості освітньої програми. Звіт призначений як безпосередньо для закладу вищої освіти, так і для широкої громадськості. Він є публічним документом та буде оприлюднений на сайтах Національного агентства і закладу вищої освіти. Він також є підставою для прийняття подальших рішень галузевою експертною радою та Національним агентством.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

Загальні відомості

1. Інформація про освітню програму

Назва ЗВО	Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
Назва ВСП ЗВО	не застосовується
ID освітньої програми в ЄДЕБО	29687
Назва ОП	Екологія
Галузь знань	10 Природничі науки
Спеціальність	101 Екологія
Спеціалізація (за наявності)	відсутня
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Вид освітньої програми	Освітньо-професійна

2. Відомості про склад експертної групи та акредитаційну експертизу

Склад експертної групи	Сакун Антоніна Олегівна, Хоменко Світлана Володимирівна, Тверда Оксана Ярославівна (керівник)
Залучений представник роботодавців	не застосовується
Дати візиту до ЗВО	26.02.2024 р. – 28.02.2024 р.

3. Посилання на документи, які підлягають оприлюдненню закладом вищої освіти на своєму вебсайті

Відомості про самооцінювання ОП	https://www.chnu.edu.ua/media/zmrpaqyr/29687-ekolohiia.pdf
Програма візиту експертної групи	https://www.chnu.edu.ua/media/4blcs4qa/prohrama-vizytu-ekolohiia.pdf

4. Інформація про наявність у звіті інформації з обмеженим доступом

☐ Звіт не містить інформацію з обмеженим доступом

I. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації з підстав, не пов'язаних із відповідністю критеріям оцінювання якості освітньої програми:

відсутні

II. Резюме

Загальні враження про ОП, найголовніші висновки щодо відповідності Критеріям

Освітня програма (ОП) "Екологія" направлена на підготовку висококваліфікованого та конкурентоспроможного на ринку праці фахівця з екології. Перевагами ОП у порівнянні з іншими освітніми програмами є її регіональний контекст, оскільки ОП орієнтує на вивчення і розв'язання конкретних екологічних проблем регіону, що виникають за відсутності значного техногенного навантаження та в умовах розвинутого агровиробництва. Мало порушені природні та штучні екосистеми регіону, агро- та урбоекосистеми слугують модельними полігонами, досліджуючи які здобувачі вищої освіти (ВО) здобувають навички оцінки стану та функціонування екосистем, проведення біомоніторингових досліджень якості довкілля, екологізації агровиробництва, застосування інноваційних технологій управління відходами. ОП є необхідною для забезпечення потреб регіонального ринку праці. Цілі ОП відповідають місії закладу вищої освіти (ЗВО) - інновативність, збалансованість, успіх, та його стратегії. Під час розроблення ОП враховувався досвід освітніх програм провідних закладів вищої освіти України та Європейського Союзу (Київського національного університету імені Тараса Шевченка, Львівського національного університету імені Івана Франка, Національного університету біоресурсів і природокористування України, Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, Університету Гронінгема, Інституту зоології Грацького університету, Університету Палацького в Оломоуці). Аналіз вітчизняних освітніх програм дозволив краще структурувати ОП, а аналіз іноземних освітніх програм - удосконалити зміст окремих навчальних дисциплін (НД), а також форми та методи навчання. До формулювання цілей ОП та визначення програмних результатів навчання (ПРН) залучаються усі групи стейкхолдерів, зокрема представники академічної спільноти, здобувачі, роботодавці та випускники. ОП постійно удосконалюється. Матеріально-технічна база ЗВО дозволяє набутти компетентностей, передбачених ОП, та досягти ПРН.

Підсумок сильних сторін програми та позитивних практик

Сильною стороною є посилені практична складова ОП, зокрема передбачено загально-екологічну, ландшафтно-екологічну, виробничу та переддипломну практики. Проходження зазначених практик у такій послідовності надає студентам можливість систематично розвивати критичне мислення, здобувати практичний досвід роботи в різних екологічних контекстах та ефективно застосовувати теоретичні знання до реальних ситуацій в екосистемах та виробничих процесах. Сильною стороною також є активна проєктно-грантова діяльність на ОП (Horizon Europe – Restoring Pollinator habitats in Europe). Реалізація ОП забезпечується матеріально-технічним оснащенням аудиторій і лабораторій, окремі створено за сприяння Євросоюзу у ході реалізації проєкту програми TEMPUS IV (Project EcoBRU, Tempus Programme of the European Union).

Підсумок слабких сторін програми та рекомендації з її удосконалення

ОП "Екологія" має певні слабкі сторони й недоліки, усунення яких дозволить покращити якість надання освітніх послуг. У навчальному плані (НП) не зазначено кількість кредитів ЄКТС, які відводяться на практики та кваліфікаційну роботу. Рекомендуємо завідувачці кафедри забезпечити внесення до НП ОП відповідної інформації під час розроблення НП для ОП редакції 2024 року. Відповідно до п. 2.4 Положення про порядок реалізації студентами права на вибір навчальних дисциплін здобувачеві може бути відмовлено у реалізації його вибору через одну або декілька із 5 причин і запропоновано здійснити новий вибір. Рекомендуємо керівнику навчального відділу ЗВО під час розроблення НП у 2024 році уніфікувати кількість кредитів ЄКТС для вибірових НД з метою зменшення кількості обмежень. Виявлено протиріччя між п. 5.6 та п. 7.10 Положення про організацію освітнього процесу. Рекомендуємо керівнику навчального відділу ЗВО до початку формування НП у 2024 році усунути дане протиріччя. В окремих силабусах відсутні чіткі критерії оцінювання завдань поточного та семестрового контролю. Звіти з практик не відображають здобуті ПРН, а представлені у вигляді анотації. При оцінюванні результатів навчання здобувачів ВО враховується їх відсутність на заняттях та знижується оцінка за це. Рекомендуємо внести зміни у відповідні силабуси та робочі програми та перезатвердити їх. Існують певні бар'єри щодо участі здобувачів ВО у програмах міжнародної академічної мобільності. Рекомендуємо гаранту ОП та завідувачці кафедри провести моніторинг причин низького рівня участі здобувачів ВО у програмах міжнародної академічної мобільності, розробити план заходів щодо усунення цих причин та реалізувати його з метою залучення здобувачів ВО до участі у програмах міжнародної академічної мобільності. На ОП низька взаємодія з випускниками. Рекомендуємо створити базу випускників з можливістю прослідковування їхнього кар'єрного шляху. На сайті кафедри розміщений проєкт ОП редакції 2020 року. Рекомендуємо гаранту ОП в квітні 2024 року розмістити на сторінці кафедри проєкт ОП редакції 2024 року для надання пропозицій стейкхолдерами.

III. Аналіз

У цьому розділі експертна група описує встановлені під час акредитаційної експертизи фактичні обставини, аналізує та оцінює їх, а також надає свої рекомендації щодо удосконалення ОП та діяльності за нею за окремими критеріями.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми:

1. Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти.

Цілі освітньої програми (ОП) передбачають формування у здобувачів вищої освіти (ВО) комплексу знань, умінь та навичок для застосування в професійній діяльності через теоретичне та практичне навчання; підготовку кваліфікованого фахівця з екології, конкурентоспроможного на ринку праці; сприяння розвитку свідомої, вихованої, культурної особистості, що відповідає місії закладу вищої освіти (ЗВО) - інновативність, збалансованість, успіх, та його стратегії (<https://www.chnu.edu.ua/media/vtnguul/strategichniy-plan-rozvytku-na-2019-2026.pdf>). Особливістю ОП, зі слів гаранта та авторів відомостей про самооцінювання (BCO), є її направленість на вирішення екологічних проблем регіону, зокрема пов'язаних із агровиробництвом. У цілях ОП така особливість не виражена, водночас виражена у змісті ОП (ППО3 Ґрунтознавство, ППО7 Агроєкологія, ППО8 Основи біогеохімії, ППО17 Хімічний аналіз споживчих товарів, ППО19 Екологія рослин, ППО20 Екологія мікроорганізмів).

2. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін.

До формулювання цілей ОП та визначення програмних результатів навчання (ПРН) були залучені усі групи стейкхолдерів, зокрема представники академічної спільноти, здобувачі, роботодавці та випускники. ОП переглядалась у 2018, 2020 та 2022 роках і постійно удосконалювалась, враховуючи зміни у нормативно-законодавчій базі. До прикладу, у зв'язку із втратою чинності наприкінці 2017 року Закону України "Про екологічну експертизу" освітній компонент (ОК) "Екологічна експертиза" було замінено на ОК "Стратегічна екологічна оцінка" (протокол розширеного засідання робочої групи від 22.05.2020 р., протокол засідання робочої групи від 02.06.2020 р., витяг із протоколу засідання кафедри екології та біомоніторингу №25 від 04.06.2020 р.). Окрім того, вилучено комплексний іспит з "Екології" (протокол засідання робочої групи від 24.05.2022 р.), форма атестації з 2022 р. лише публічний захист кваліфікаційної роботи, що відповідає стандарту вищої освіти (СВО) за спеціальністю 101 Екологія для першого (бакалаврського) рівня ВО (витяг із протоколу засідання кафедри екології та біомоніторингу №21 від 31.05.2022 р.). Здобувачами ВО надано пропозиції щодо перенесення з вибіркового циклу в обов'язковий ОК "Екологія рослин" (протокол розширеного засідання проєктної групи від 06.05.2020 р.), а з обов'язкового у вибіркового ОК "Гідрологія" (протокол засідання робочої групи від 02.06.2020 р.), а також щодо збільшення кількості кредитів на практичну підготовку. У редакції ОП 2020 р. усі ці пропозиції реалізовано. Окрім збільшення кількості кредитів на усі практики, введено переддипломну практику за пропозицією роботодавців (протокол засідання робочої групи від 02.06.2020 р.). Окрім того, вони ж запропонували перенести ОК "Агроєкологія" із циклу вибіркового ОК до обов'язкових задля посилення особливостей ОП. Здобувачі ВО беруть участь у засіданнях робочої групи, зустрічаються з гарантом, беруть участь в опитуваннях, які проводить кафедра (<http://ibhb.chnu.edu.ua/dpt/ecology/or-bakalavr>). Представники роботодавців беруть участь у засіданнях робочої групи, у спільних наукових дослідженнях, проводять гостьові заняття, комунікують зі здобувачами та науково-педагогічними працівниками (НПП) під час практик. Члени робочої групи на постійній основі спілкуються із провідними вченими-екологами вітчизняних та закордонних ЗВО, за результатами таких зустрічей постійно оновлюється перелік вибіркового компонентів та удосконалюються робочі програми ОК. Рецензії стейкхолдерів розміщено на сайті кафедри (<http://ibhb.chnu.edu.ua/dpt/ecology/or-bakalavr>). Пропозиції щодо удосконалення ОП під час періодичних переглядів із зазначенням зацікавлених сторін та результатів розгляду завантажено до системи Національного агентства (НА). Пропозицій стейкхолдерів, які б були відхилені, не було. Зазначені пропозиції були підтверджені на відповідних зустрічах із експертною групою (ЕГ).

3. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм.

Цілі ОП, зокрема підготовка кваліфікованих фахівців з актуальними знаннями, вміннями та практичними навичками, що передбачені ПРН, для вирішення проблем в галузі екології, охорони довкілля та збалансованого природокористування, відповідають тенденціям ринку праці. Тенденції розвитку спеціальності аналізуються розробниками постійно, зокрема через співпрацю із роботодавцями, провідними вченими-екологами України та країн Європейського Союзу (ЄС), і враховуються під час періодичного оновлення ОП, зокрема через оновлення змісту ОП, переліку вибіркового ОК, робочих програм навчальних дисциплін (НД) та практик, тематик кваліфікаційних робіт. Галуzeвий контекст був урахований під час формулювання цілей за результатами консультацій з представниками провідних підприємств галузі, аналізу ринку праці та останніх наукових та технологічних тенденцій у сфері екології. ПРН сформульовано відповідно до СВО за спеціальністю 101 Екологія для першого (бакалаврського) рівня ВО. Регіональний контекст відіграє суттєву роль для функціонування ОП, оскільки ОП орієнтує на вирішення екологічних проблем регіону, зокрема пов'язаних із агровиробництвом. Водночас під час формулювання цілей та визначення ПРН він до уваги не взятий, але виражений у змісті ОП. При формулюванні цілей та визначенні ПРН враховувався досвід ОП: Київського національного університету імені Тараса Шевченка, Львівського національного університету імені Івана Франка, Національного університету біоресурсів і

природокористування України, Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, Університету Гронінгема, Інституту зоології Грацького університету, Університету Палацького в Оломоуці. За словами гаранта, аналіз вітчизняних освітніх програм дозволив краще структурувати ОП, а аналіз іноземних освітніх програм - удосконалити зміст окремих НД ("Заповідна справа та екомережа", "Екологія тварин"), а також форми та методи навчання в рамках окремих НД ("Екологічна безпека"). Врахування регіонального контексту, зокрема направленість ОП на вирішення екологічних проблем, що виникають за відсутності значного техногенного навантаження та в умовах розвинутого агровиробництва, робить її конкурентоздатною у порівнянні з вітчизняними та іноземними аналогами.

4. Освітня програма дозволяє досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності). За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти, програмні результати навчання повинні відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня.

ПРН ОП, зокрема ПРН 1-25, повністю відповідають результатам навчання, запропонованим СВО за спеціальністю 101 Екологія для першого (бакалаврського) рівня ВО. ПРН, відмінні від зазначених у СВО, відсутні.

Загальний аналіз щодо Критерію 1:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 1.

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 1 відсутні.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 1.

Слабких сторін у контексті критерію 1 не виявлено.

Рівень відповідності Критерію 1.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 1.

Вимоги підкритеріїв виконано повністю. За критерієм 1 ОП відповідає рівню В.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми:

1. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності).

Обсяг ОП складає 240 кредитів ЄКТС. Обсяг ОК, спрямованих на формування компетентностей, визначених СВО за спеціальністю 101 Екологія для першого (бакалаврського) рівня ВО, складає 180 кредитів ЄКТС. 60 кредитів ЄКТС відводиться на дисципліни за вибором здобувачів ВО, що складає 25 % обсягу ОП.

2. Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, складають логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дозволяють досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання.

Зміст ОП чітко визначений. ОК, які включені до ОП, утворюють систему із логічними взаємозв'язками, спрямовану на досягнення цілей ОП та ПРН, які відповідають загальним і фаховим компетентностям. ОП є структурованою та збалансованою в контексті загального часу навчання. НД циклу загальної підготовки переважно викладаються на 1-

2 роках навчання, а НД циклу професійної підготовки - на 3-4 роках навчання. На 1 році навчання передбачено вивчення 13 НД (6 - у 1 семестрі та 7 - у 2) та загально-екологічну практику. На 2 році навчання передбачено 13 НД (6 - у 3 семестрі та 7 - у 4) та ландшафтно-екологічну практику. На 3 році навчання передбачено 13 НД (8 - у 5 семестрі та 5 - у 6), курсову роботу та виробничу практику. На 4 році вивчається 10 НД (7 - у 7 семестрі та 3 - у 8), передбачено переддипломну практику та захист кваліфікаційної роботи. Відповідно до структурно-логічної схеми ОП ОК кожного року створюють передумови для вивчення ОК наступних років. Усі компетентності та ПРН забезпечуються обов'язковими ОК. ПРН, які корелюють із загальними компетентностями, забезпечуються як вивченням окремих дисциплін (ЗПО1-ЗПО10), так і через синтез кількох ОК. Значну роль та місце у формуванні цих компетентностей має гуманітарна складова (ЗПО1, ЗПО3, ЗПО5, ЗПО7, ЗПО10). Варто відзначити, що у навчальному плані (НП) не зазначено скільки кредитів ЄКТС відводиться на практики та кваліфікаційну роботу. Попри те сума кредитів ЄКТС без практик та кваліфікаційної роботи зазначена як 240, що є технічною помилкою.

3. Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною).

Об'єктом вивчення відповідно до ОП та СВО є структура та функціональні компоненти екосистем різного рівня та походження; антропогенний вплив на довкілля та оптимізація природокористування. Зміст ОП відповідає об'єкту вивчення, зокрема через такі ОК, як: Заповідна справа та екомережа (ППО4), Техноекологія (ППО5), Загальна екологія (ППО6), Агроєкологія (ППО7), Організація та управління в природоохоронній діяльності (ППО9), Моделювання та прогнозування стану довкілля (ППО11), Моніторинг довкілля (ППО13), Екологічна безпека (ППО15) та ін. Наведені вище ОК, а також Екологія людини (ППО12), Нормування антропогенного навантаження на навколишнє середовище (ППО14), Екологія тварин (ППО18), Екологія рослин (ППО19), Екологія мікроорганізмів (ППО20) відповідають теоретичному змісту предметної області (поняття, концепції, принципи природничих наук, сучасної екології та їх використання для охорони навколишнього середовища, збалансованого природокористування та сталого розвитку). Відповідно до ОП здобувач має оволодіти методами спостереження за екосистемами та їх складовими, обробки даних, їх аналізу та інтерпретації результатів екологічних досліджень, застосування інноваційних підходів. Окрім того, вміти застосовувати прилади, обладнання, устаткування, програмне забезпечення, необхідне для натурних, лабораторних та дистанційних досліджень будови та властивостей екологічних систем різного рівня та походження. Зміст ОП, зокрема Загальна екологія (ППО6), Агроєкологія (ППО7), Моделювання та прогнозування стану довкілля (ППО11), Екологія людини (ППО12), Моніторинг довкілля (ППО13), Хімічний аналіз споживчих товарів (ППО17), Екологія тварин (ППО18), Екологія рослин (ППО19), Екологія мікроорганізмів (ППО20), Техніка лабораторних досліджень (ППО21) та Екологічна хімія (ППО23), відповідає методам, методикам та технологіям, а також інструментам та обладнанню, передбаченим ОП та СВО, що було підтверджено під час огляду матеріально-технічної бази ЗВО та табл. 1 ВСО.

4. Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін у обсязі, передбаченому законодавством.

У ЗВО відповідно до Положення про порядок реалізації студентами ЧНУ імені Юрія Федьковича права на вибір навчальних дисциплін (<https://www.chnu.edu.ua/media/r25f14cg/polozhennia-pro-vybir-navchalnykh-dystsyplin.pdf>) реалізуються процедури, які дозволяють формувати індивідуальну освітню траєкторію, зокрема: формування та доведення до відома студентів переліку НД вибору (шляхом організації зустрічей з представниками кафедр, дирекції, кураторами академгруп, а також через силабуси); здійснення вибору студентами НД зі сформованого переліку; організація подальшого вивчення обраних НД; визнання результатів навчання за обраними НД. Здобувачі обирають НД відповідно до НП ОП (<http://ibhb.chnu.edu.ua/dpt/ecology/silabusi-navchalnih-distyplin/>), а також із загальноуніверситетського каталогу (<https://www.chnu.edu.ua/navchannia/dlia-studentiv/kataloh-kursiv/>). Вибір НД в рамках ОП здійснюється відповідно до підпункту 2.3.1.3 вище зазначеного Положення. У НП зазначаються шифри вибіркових НД та їхні обсяги, а також назви. Загальноуніверситетський каталог налічує 69 НД. Також здобувач може обрати 1 із 9 секцій для вивчення НД "Фізичне виховання" та 1 із 3 іноземних мов для вивчення НД "Професійна іноземна мова". Здобувачі мають право обирати НД, передбачені НП інших ОП. ОК ППВ12 є позакредитним, його включено до НП відповідно до Інструкції про організацію військової підготовки громадян України за програмою підготовки офіцерів запасу (п. 2 розділу 3). Відповідно до п. 2.4 Положення, здобувачеві може бути відмовлено у реалізації його вибору і запропоновано здійснити новий вибір, якщо: кількість студентів, які обрали НД, перевищує максимальну чисельність; кількість студентів, які обрали НД із загальноуніверситетського каталогу, менша 20 осіб, а тих, які обрали НД з блоку дисциплін вибору НП ОП, менша 10 осіб; результатом вибору буде недостатня для присвоєння академічної кваліфікації кількість кредитів; результатом вибору буде перевищення встановленого максимуму кількості НД, які студент може опановувати одночасно, та/або кількості підсумкових (семестрових) форм контролю; наслідком вибору НД передбачувана академічна заборгованість через відсутність необхідного рівня вхідних знань і вмінь. Здобувачі, як правило, реалізують вибір НД у період весняного семестру (лютий-квітень), який передую навчальному року, в якому передбачене їх вивчення. Процедура вибору НД включає 6 етапів, які прописані у п. 3.2 Положення. За словами гаранта, ЗВО аналізує, які НД користуються популярністю, а які ні, і ті, що не користуються, замінюють на нові. НПП мають можливість запропонувати вибіркову НД відповідно до процедури. Здобувачі ВО на зустрічі з ЕГ підтвердили можливість формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через вільний вибір НД, який відображено у індивідуальних планах підготовки (надано на запит ЕГ). Окрім того, здобувачі ВО мають можливість обирати тему кваліфікаційної роботи та керівника.

5. Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності.

ОП та НП передбачають практичну підготовку здобувачів ВО, зокрема передбачено практичні заняття (450 ак. год), лабораторні заняття (600 ак. год), курсову роботу (90 ак. год), а також загально-екологічну (180 ак. год), ландшафтно-екологічну (180 ак. год), виробничу (180 ак. год) та переддипломну (315 ак. год) практики. Практична підготовка формує К01-К03, К06, К08-К11, К15, К18-К20, К22-К23. Проведення практик здійснюється відповідно до Положення про проведення практики здобувачів вищої освіти Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича (<https://www.chnu.edu.ua/media/crlm2vzg/polozhennia-pro-provedennia-praktyky.pdf>). Базами загально-екологічної практики є: кафедра екології та біомоніторингу; природоохоронні території міста Чернівці. Базою ландшафтно-екологічної практики є біостаціонар у с. Долішній Шепіт Вижницького району Чернівецької області. Базами виробничої практики є: Управління екології та природних ресурсів Чернівецької обласної державної адміністрації, Чернівецький міський комунальний виробничий трест зеленого господарства та протизсувних робіт, Придністровська дослідна станція садівництва Інституту садівництва НААН України, Чернівецький обласний центр еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді, Чернівецький обласний центр з гідрометеорології, Чернівецька філія державної установи "Інститут охорони ґрунтів України", ГО "Асоціація виробників продукції бджільництва "Буковинський бджоляр". Договори та угоди з базами практик розміщено на сайті кафедри екології та біомоніторингу (<http://ibhb.chnu.edu.ua/dpt/ecology/praktichna-pidgotovka>). Базою переддипломної практики є кафедра екології та біомоніторингу. Роботодавці беруть участь у формулюванні цілей і завдань виробничої практики, визначенні її змісту, що було підтверджено на відповідній зустрічі з ЕГ. В рамках НД під час вивчення окремих тем для студентів проводять екскурсії на об'єкти природно-заповідного фонду та промислові підприємства. Зокрема, викладач НД "Організація та управління в природоохоронній діяльності" під час зустрічі з ЕГ зазначила, що під час вивчення її дисципліни студенти відвідують Національний природний парк, де знайомляться з організацією його роботи, відповідною документацією. Практична підготовка відображає останні тенденції галузі шляхом використання на практиці передових технологій, спрямованості на розв'язання реальних екологічних проблем, інтеграції міждисциплінарного підходу та акценту на сталій розвиток. Здобувачі ВО та випускники на зустрічі з ЕГ підтвердили, що задоволені компетентностями, здобутими та розвиненими під час практичної підготовки за ОП. Це також підтверджується і результатами опитування, розміщеними на сайті кафедри (<http://ibhb.chnu.edu.ua/dpt/ecology/or-bakalavr>).

6. Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills), що відповідають заявленим цілям.

Зміст ОП сприяє набуттю здобувачами ВО соціальних навичок (soft skills), зокрема через ЗПО3 "Іноземна мова (за професійним спрямуванням)", ЗПО5 "Українська мова (за професійним спрямуванням)", ЗПО7 "Філософія", ЗПО9 "Основи наукової діяльності", ЗПО10 "Психологія професійної комунікації". Соціальні навички здобувачі ВО набувають і під час вивчення інших обов'язкових ОК, під час вивчення вибірових ОК, особливо із загальноуніверситетського каталогу, а також під час проходження практик. Студенти здобувають навички міжособистісної комунікації, відповідальності, лідерства та командної роботи, працюючи у групах на практичних та лабораторних заняттях. Навички ораторства та презентації власних результатів здобувачі здобувають під час виступів на семінарських заняттях, науково-практичних конференціях, під час захисту курсової роботи. Навички професійної комунікації - під час вивчення ЗПО10, а також під час проходження практик. Методи навчання, зазначені у табл. 3 ВСО, а зокрема інтерактивний, сприяють набуттю soft skills здобувачами ВО. Акцент на комунікативних навичках у межах ОП обґрунтовується необхідністю співпраці та взаємодії з різними зацікавленими сторонами, включаючи громадські організації, владу, наукову спільноту та громадськість. Комунікативні навички дозволяють екологам ефективно обмінюватися інформацією, переконливо аргументувати свої погляди, залучати громадську увагу до проблем екології та сприяти прийняттю раціональних рішень в галузі охорони довкілля.

7. Зміст освітньої програми ураховує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності).

Професійний стандарт відсутній.

8. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів, є відповідним для досягнення цілей та програмних результатів навчання.

Навантаження 1-4 р. н. за денною формою навчання на ОП становить 60 кредитів ЄКТС кожен, що відповідає вимогам Закону України «Про вищу освіту» (п. 14 ч. 1 ст. 1). Відповідно до цього ж Закону України не менше 8 тижнів має бути передбачено на канікули, що також виконується ЗВО. Відповідно до ст. 49 Закону України «Про вищу освіту» проведення навчальних занять та практичної підготовки для денної форми навчання має становити не менше 30 тижнів упродовж навчального року (1-3 роки навчання – 34 тижні, 4 рік – 30 тижнів). Тривалість

загально-екологічної, ландшафтно-екологічної та виробничої практики – 4 тижні кожна (6 кредитів ЄКТС кожна), а переддипломної – 7 тижнів (10,5 кредитів ЄКТС), що не суперечить Положенню про організацію освітнього процесу (<https://www.chnu.edu.ua/media/zraploax/polozhennia-pro-orhanizatsiiu-osvitnoho-protsesu.pdf>). Відповідно до цього ж Положення максимальне тижневе аудиторне навантаження не повинно перевищувати для здобувачів ВО 30 годин. Відповідно до НП ОП максимальне тижневе навантаження складає 23 години у 5 семестрі. Обсяг ОК відповідає вимогам п. 4.1 Положення. В цілому розподіл обсягу навантаження за ОК є рівномірним, здебільшого ОК мають обсяг – 3-6 кредитів ЄКТС. Обсяг аудиторного навантаження за ОП становить 31,74 % (2285 ак. год), 68,26 % (4915 ак. год) відведено на практики (855 ак. год), підготовку та захист кваліфікаційної роботи (255 ак. год) та на самостійну роботу. Співвідношення аудиторних годин та часу на самостійну роботу здобувача складає від 1/3 до 2/3 обсягу НД, що відповідає Положенню про організацію освітнього процесу. Однак, ЕГ зафіксувала протиріччя між п. 5.6 та 7.10 Положення. Нарікань з боку здобувачів на значне навантаження немає, що було підтверджено на зустрічі з ЕГ. Відповідно до результатів опитування випускників про якість освіти (2022/2023 н. р.) на питання "Чи вистачає Вам часу на самостійну роботу? (Чи не перевантажені?)" 50 % респондентів відповіли, що часу на самостійну роботу вистачає, а 30 % - що важко відповісти (<http://ibhb.chnu.edu.ua/dpt/ecology/or-bakalavr>). Обсяг ОП та окремих ОК, співвіднесення часу на аудиторні заняття та самостійну роботу в цілому дозволяє досягти цілей ОП та ПРН.

9. У разі здійснення підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти структура освітньої програми та навчальний план узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти.

Дуальна форма освіти в рамках ОП не реалізується.

Загальний аналіз щодо Критерію 2:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 2.

Посилена практична складова ОП, зокрема передбачено загально-екологічну, ландшафтно-екологічну, виробничу та переддипломну практики. Проходження зазначених практик у такій послідовності надає студентам можливість систематично розвивати критичне мислення, здобувати практичний досвід роботи в різних екологічних контекстах та ефективно застосовувати теоретичні знання до реальних ситуацій в екосистемах та виробничих процесах.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 2.

Недоліки. 1. У НП не зазначено скільки кредитів ЄКТС відводиться на практики та кваліфікаційну роботу, попри те сума кредитів ЄКТС без практик та кваліфікаційної роботи зазначена як 240, що є технічною помилкою. 2. Відповідно до п. 2.4 Положення про порядок реалізації студентами ЧНУ імені Юрія Федьковича права на вибір навчальних дисциплін, здобувачеві може бути відмовлено у реалізації його вибору через одну або декілька із 5 причин і запропоновано здійснити новий вибір. 3. Виявлено протиріччя між п. 5.6 та п. 7.10 Положення про організацію освітнього процесу. Зокрема, відповідно до п. 5.6 обсяг самостійної роботи студентів для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти повинен бути в межах $\frac{1}{3}$ - $\frac{2}{3}$ (0,33-0,67) загальної кількості годин, а відповідно до п. 7.10 кількість контактних годин на один кредит становить від 8 до 16 (0,27-0,53). Рекомендації. 1. Завідувачці кафедри екології та біомоніторингу забезпечити зазначення у НП ОП кількості кредитів для ППО24-ППО26 та ППО28-ППО29 під час розроблення НП для ОП редакції 2024 року. 2. Керівнику навчального відділу ЗВО під час розроблення НП у 2024 році уніфікувати кількість кредитів ЄКТС для вибіркового ОК з метою зменшення кількості обмежень, зазначених у п. 2.4 Положення про порядок реалізації студентами ЧНУ імені Юрія Федьковича права на вибір навчальних дисциплін, та спрощення процедури формування індивідуальної освітньої траєкторії через забезпечення більш широкого вибору НД. 3. Керівнику навчального відділу ЗВО до початку формування НП у 2024 році усунути протиріччя між п. 5.6 та 7.10 Положення про організацію освітнього процесу.

Рівень відповідності Критерію 2.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 2.

Вимоги підкритеріїв 1-3 та 5-6 виконано повністю. Щодо підкритерію 7, то професійний стандарт відсутній. Щодо підкритерію 9 - дуальна форма освіти в рамках ОП не реалізується. Вимоги підкритерію 4 виконано, однак є низка причин, зазначених у п. 2.4 Положення про порядок реалізації студентами ЧНУ імені Юрія Федьковича права на вибір навчальних дисциплін, через які здобувачеві може бути відмовлено у реалізації його вибору. Вимоги

підкритерію 8 виконано, однак є протиріччя між п. 5.6 та 7.10 Положення про організацію освітнього процесу. Зазначені недоліки ЕГ вважає несуттєвими, так як вони не порушують діючу нормативну базу та не позначаються на набутті компетентностей здобувачами ВО, не унеможливають і не ускладнюють отримання освітніх послуг. Окрім того, можуть бути усунені протягом року за умови виконання рекомендацій, наданих ЕГ. Варто відзначити посилену практичну складову ОП у форматі чотирьох практик. Зважаючи на вище наведене, за критерієм 2 ОП відповідає рівню В.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання:

1. Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти.

ЕГ, проаналізувавши Правила прийому до Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича у 2023 році (<https://www.chnu.edu.ua/media/i44jgltx/pravya-priyomu-universytetu-2023-roku.pdf>), дійшла висновку, що вони є чіткими, зрозумілими та доступними для потенційних вступників. Усі без виключення положення Правил прийому до Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича є недискримінаційними та визначаються особливостями отримання кваліфікацій, зокрема через предмети Національного мультипредметного тесту (НМТ) або Зовнішнього незалежного оцінювання (ЗНО) та їхні вагові коефіцієнти.

2. Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми.

Правила прийому на ОП враховують особливості самої ОП через перелік конкурсних предметів НМТ та їхні вагові коефіцієнти (українська мова 0,3; математика 0,35; історія України 0,35 або іноземна мова 0,3 або біологія 0,4 або фізика 0,35 або хімія 0,4) або перелік конкурсних предметів ЗНО 2020-2021 та їхні вагові коефіцієнти (українська мова 0,25; біологія 0,4; історія України 0,25 або географія 0,25 або іноземна мова 0,25 або математика 0,25 або фізика 0,25 або хімія 0,25). Мінімальна кількість балів для допуску до участі в конкурсі або зарахування за квотами складає 100 балів для кожного предмету. Знання з перелічених предметів на рівні 100 балів і вище відповідають рівневі початкових (вхідних) компетентностей, потрібних для того, щоб розпочати навчання за ОП "Екологія". Підвищені вагові коефіцієнти для таких предметів НМТ, як біологія та хімія (0,4), у порівнянні з іншими предметами, вмотивовані особливостями ОП "Екологія". На ОП можуть вступати вступники, які здобули освітньо-кваліфікаційний рівень молодшого спеціаліста (ОКР МС) або освітній ступінь молодшого бакалавра (ОС МБ) або освітньо-професійний ступінь фахового молодшого бакалавра (ОПС ФМБ). Для ОКР МС та ОС МБ граничний обсяг перезарахування кредитів складає 120 кредитів ЕКТС, а для ОПС ФМБ - 60 кредитів ЕКТС. Предмети НМТ та їхні вагові коефіцієнти для таких вступників аналогічні, як і для вступників на основі повної загальної середньої освіти, а предмети ЗНО та їхні вагові коефіцієнти дещо відрізняються (українська мова 0,3; математика 0,35 або історія України 0,35 або географія 0,35 або іноземна мова 0,5 або біологія 0,4 або фізика 0,35 або хімія 0,4). До 2022 року вступ на ОП здійснювався за результатами ЗНО, а з 2022 року, через війну росії проти України, здійснюється за результатами НМТ або ЗНО. Відповідно до вище наведеного, вимоги до вступників є ефективним способом для формування контингенту здобувачів, які вмотивовані та здатні до навчання на ОП.

3. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Процедура визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, регламентується Положенням про порядок відрахування, переривання навчання, поновлення, переведення, надання академічної відпустки здобувачам вищої освіти Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича (<https://www.chnu.edu.ua/media/mhvnmkit/polozhennia-pro-poriadok-vidrakhuvannia-peregovannia-navch-ponovlennia-perevedennia.pdf>) та Положенням про порядок реалізації права на академічну мобільність здобувачів вищої освіти Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича (<https://www.chnu.edu.ua/media/bhwgmilb/polozhennia-pro-akademichnu-mobilnist.pdf>). Перезарахування предметів здійснює дирекція інституту на основі академічної довідки або додатку до диплома про вищу освіту. Визнання та перезарахування результатів навчання здобувачів ВО за результатами академічної мобільності здійснюється відповідно до розділу 3 Положення про порядок реалізації права на академічну мобільність. Порядок перезарахування визначається угодою, яка підписується перед поїздкою на навчання. Перезарахування вивчених НД здійснюється на підставі представленого здобувачем ВО документа з переліком і результатами навчальних здобутків з НД, кількістю кредитів та інформацією про систему оцінювання навчальних здобутків здобувача ВО, завіреного в установленому порядку ЗВО-партнера. Перезарахування оцінок у шкалу оцінювання ЗВО здійснюється за середнім показником отриманої оцінки в ЗВО-партнері дирекцією інституту разом з навчальним і міжнародним відділами. Можуть перезараховуватись професійно-орієнтовані вибіркові НД, прямих аналогів яких не існує в НП, але які відповідають компетентностям, визначеним в ОП, і якщо вивчення професійно-орієнтованих вибіркових НД у певному обсязі передбачене у семестрі (навчальному році), під час якого здійснюється мобільність, чи у наступних

семестрах (роках). Відповідно до Положення про порядок реалізації права на академічну мобільність здобувачів вищої освіти Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича було визнано результати навчання здобувачки ВО, яка проходила семестрове навчання у Поморській академії м. Слупськ (Польща) з 29.09.2017 по 31.01.2018 згідно з наказом №595 від 28.09.2017. Здобувачі ВО ознайомлені із можливостями визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що було підтверджено на зустрічі з ЕГ.

4. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Процедура визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, регламентується Положенням про взаємодію формальної та неформальної освіти, визнання результатів навчання (здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти в системі формальної освіти) у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича (<https://www.chnu.edu.ua/media/3aykf41y/polozhennia-pro-vzaiemodiiu-formalnoi-ta-neformalnoi-osvity.pdf>). Для визнання результатів навчання у неформальній освіті попередньо створюють розпорядженням директора навчально-наукового інституту фахову комісію (директор навчально-наукового інституту, гарант ОП, за якою навчається здобувач ВО, НПП, які забезпечують викладання НД, запропонованих до перезарахування на основі визнання результатів навчання у неформальній освіті). Комісія визначає метод оцінювання результатів навчання відповідно до робочої навчальної програми. За підсумками оцінювання фахова комісія оформляє протокол, що містить висновок для директорату про зарахування чи не зарахування відповідної НД. ЗВО може направити запити до суб'єктів, які здійснювали таке навчання, для підтвердження або уточнення необхідної інформації. Визнання результатів навчання у неформальній освіті дозволяється для НД, викладання яких починається з 2 семестру, а саме визнання результатів проводять у семестрі, який передувє тому семестру, у якому згідно з НП ОП передбачено вивчення цієї НД. ЗВО приймає рішення про зарахування певного ОК, якщо визнаються усі результати навчання, передбачені цим ОК. Якщо ж визнається частина результатів навчання, то зараховуються окремі види навчальної роботи за таким ОК. Загальний обсяг ОК ОП, які зараховуються здобувачу ВО за підсумками визнання результатів неформального та/або інформального навчання, не може перевищувати 25 % ОП. У разі незгоди з висновком фахової комісії здобувач ВО може звернутись з апеляцією до ректора. Практики застосування вказаних правил на ОП "Екологія" не було, проте здобувачі ВО, які навчаються на ОП, ознайомлені із відповідними процедурами і можуть скористатись можливістю визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті.

Загальний аналіз щодо Критерію 3:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 3.

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 3 не виявлені.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 3.

Слабких сторін у контексті критерію 3 не виявлено.

Рівень відповідності Критерію 3.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 3.

Вимоги усіх підкритеріїв критерію 3 виконано. ЕГ дійшла висновку про рівень відповідності ОП за критерієм 3 - В.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою:

1. Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи.

На ОП освітній процес здійснюється відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу...» (https://drive.google.com/file/d/14PoxHnt_u7rPqGbGu3cccWYTRXbI5-Gg/view), яке розміщене на сайті ЗВО та є доступним для всіх учасників освітнього процесу. Навчання на ОП здійснюється за очною денною формою. Силабуси ОК розміщені у відкритому доступі на веб сторінці кафедри (<http://ibhb.chnu.edu.ua/dpt/ecology/silabusi-navchalnih-distiplin>). НПП, відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу...» (https://drive.google.com/file/d/14PoxHnt_u7rPqGbGu3cccWYTRXbI5-Gg/view), мають право обирати методи та засоби навчання і викладання. Вибір цих методів відповідає вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи. Крім основних методів навчання (лекції, семінари, лабораторні та практичні роботи) використовуються також інтерактивні (віртуальні лабораторії, кейс-метод, мозговий штурм, метод наочності, ігрові методи). У відповідь на запит ЕГ було надано доступ до результатів опитування здобувачів та випускників на веб сторінці кафедри (<http://ibhb.chnu.edu.ua/dpt/ecology/or-bakalavr>), аналізуючи які, ЕГ робить висновок, що здобувачі ВО на 100% задоволені методами навчання та викладання. 50% опитаних здобувачів відповіли, що можуть реально впливати на вибір викладачами форм та методів навчання. Студентоцентризований підхід реалізується через обрання вибіркового ОК, тем кваліфікаційних робіт, тематики індивідуальних завдань, участь у наукових конференціях, що було підтверджено під час зустрічі ЕГ зі здобувачами ОП «Екологія». Здобувачі беруть участь в обговоренні та оновленні ОП та надають свої пропозиції (протокол розширеного засідання проєктної групи зі здобувачами вищої освіти від 06.05.2020 р. <https://drive.google.com/file/d/10ZJWTKZoh7WzWbcZe06qvq-FwG02tvxj/view>).

2. Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб).

На сайті ЗВО є доступ до інформації щодо цілей, змісту та ПРН. На сторінці кафедри розміщена ОП «Екологія» (Освітня програма_БАКАЛАВР_2022.pdf - Google Диск), навчальні плани підготовки здобувачів (NP_1-4_2022.pdf - Google Диск) та силабуси всіх ОК (<http://ibhb.chnu.edu.ua/dpt/ecology/silabusi-navchalnih-distiplin>). Учасники освітнього процесу мають вільний цілодобовий доступ до графіку навчального процесу, розкладу занять, заліків та іспитів (<http://ibhb.chnu.edu.ua/student/studentski-novini>). Навчання здобувачів ВО забезпечується всіма необхідними навчально-методичними матеріалами, які доступні на платформі Moodle (<https://moodle.chnu.edu.ua/>). Під час зустрічі ЕГ з огляду матеріально-технічної бази, гарант ОП продемонструвала наповненість електронних курсів. Критерії оцінювання роботи здобувачів ВО доступні для всіх учасників освітнього процесу і представлені у силабусах. Проте в окремих силабусах (ОК «Основи екологічної культури», «Техноекологія», «Агроекологія», «Моделювання та прогнозування стану довкілля», «Моніторинг довкілля») відсутні чіткі критерії оцінювання в рамках поточного та семестрового контролю. В силабусах ОК «Загальна екологія», «Екологія людини» сума балів, яка може бути накопичена здобувачем за виконання поточних завдань, складає 303 (МРЗ – 209 балів) та 96 балів відповідно. У деяких силабусах зазначено, що «у випадку відсутності студента під час проміжного контролю або порушення терміну здачі роботи оцінка за цю роботу не зараховується або знижується», що не відповідає «Положенню про організацію освітнього процесу...». В силабусах ОК «Ландшафтно-екологічна практика», «Загально-екологічна практика», «Виробнича практика» відсутні чіткі вимоги щодо написання звіту та критерії його оцінювання. У відповідь на запит ЕГ були надані звіти про проходження практик (по 1 для кожної практики, крім переддипломної). Аналізуючи їх, ЕГ робить висновок, що вони не відображають здобуті ПРН, а представлені у вигляді анотації. Критерії оцінювання курсових та кваліфікаційних робіт розміщені на сторінці кафедри (<http://ibhb.chnu.edu.ua/dpt/ecology/korisni-materiali/kriteriyi-otsiniuvannia-kursovih-robot>). Під час зустрічі ЕГ з НПП було зазначено, що здобувачі на першому занятті отримують всю необхідну інформацію про форми контрольних заходів та критерії оцінювання, що було підтверджено на зустрічі зі здобувачами. Комунікація здобувачів з НПП відбувається через корпоративну пошту та месенджери.

3. Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми.

Важливим напрямом діяльності на ОП є науково-дослідна робота, до якої залучають здобувачів. Основні принципи проведення наукових досліджень здобувачі вивчають на 1 році навчання під час вивчення НД «Вступ до фаху», та на 3 році навчання під час вивчення НД «Основи наукових досліджень». Під час зустрічі ЕГ з НПП завідувачка кафедри розповіла, що всі здобувачі, починаючи з 1 року навчання, беруть участь у проведенні досліджень в рамках міжнародного моніторингу втрат бджолиних колоній, поєднуючи при цьому теоретичні знання та практичні навички. Під час виконання кваліфікаційної роботи здобувачі безпосередньо залучаються до науково-дослідної роботи. Здобувачі беруть участь у студентських наукових конференціях (<https://www.chnu.edu.ua/media/inedjbi/zbirnykpratsibkhhb2021.pdf>, https://www.chnu.edu.ua/media/svgdfuob/nnibkhhb-studentska-konferentsiia_2022.pdf, https://www.chnu.edu.ua/media/hxucy4sr/nn-bkhhb_2023.pdf) та конкурсах, за що їм надаються додаткові бали при оцінюванні кваліфікаційних робіт. Результати своїх наукових досліджень вони публікують у співавторстві з НПП кафедри. Здобувачі проходять ландшафтно-екологічну практику на базі ННІБХБ в с. Долішній Шепіт та виробничу практику на базі підприємств, установ та організацій, науково-дослідних закладів відповідно до укладених договорів (<http://ibhb.chnu.edu.ua/dpt/ecology/praktichna-pidgotovka>).

4. Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі – викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі.

Відповідно до п. 3.2 «Положення про систему внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти в ЧНУ» (<https://drive.google.com/file/d/14UAVRHptFJkoS4NW5h35lDhfpsqOsytp/view>) моніторинг і періодичний перегляд освітніх програм відбувається для того, щоб гарантувати досягнення встановлених цілей та їх відповідність потребам студентів і суспільства. На зустрічі з НПП ЕГ з'ясувала, що перегляд та вдосконалення робочих програм здійснюється щорічно перед початком навчального року. У випадку відсутності змін у НП, змісті НД, змін у законодавстві, робоча програма перезатверджується на засіданні кафедри. У випадку наявності змін відбувається оновлення робочої програми та, за погодженням з гарантом, її затвердження спочатку на засіданні кафедри, а потім на засіданні методичної ради навчально-наукового інституту біології, хімії та біоресурсів, перед початком нового навчального року. Оновленню змісту НД сприяє наукова діяльність викладачів, участь у міжнародних проєктах, проходження стажувань та участь у різноманітних тренінгах, щодо освоєння новітніх технологій (https://docs.google.com/document/d/1Cs6gPzNJQTq_aa3tiwoP15yozNYB4t-S/edi). За результатами участі в міжнародному освітньо-просвітницькому проєкті TEMPUS IV EcoBRU розроблено НД «Гарбологія, оновлено зміст НД «Основи екологічної культури», змінено назву НД «Хімія» на «Екологічна хімія». Результати, отримані за програмою «MASHAV Environmental Management of Natural Parks and Reserves», були відображені в змісті НД «Заповідна справа та екомережа». Оновленню НД «Екологія тварин» сприяла участь завідувачки кафедри у індивідуальній програмі від уряду Словаччини «SAIA». Завідувачка кафедри є координатором від університету за програмою Horizon Europe – Restoring Pollinator habitats in Europe. Це перший грант за програмою Horizon Europe – Research and innovation в історії ЗВО. В результаті реалізації держбюджетних тем оновлено зміст НД «Моделювання та прогнозування стану довкілля» і НД «Ландшафтно-екологічна практика».

5. Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти.

У ЗВО розроблена Стратегія інтернаціоналізації ЧНУ (https://www.chnu.edu.ua/media/uexmj1eg/internationalization-strategy_ukr.pdf), відповідно до якої відбувається інтеграція учасників освітнього процесу ЧНУ у міжнародне дослідницьке співтовариство. ЗВО має укладені договори про співпрацю з понад 200 університетами та науковими інститутами Європи та світу, в тому числі з понад 40 університетами у рамках програми ERASMUS+ (<https://www.chnu.edu.ua/mizhnarodna-diialnist/zakordonni-partnery/erazmusplus/>). НПП та здобувачі ВО беруть участь в програмах академічної мобільності. Здобувачка ВО 4 року навчання проходила навчання у Поморській Академії, Польща. НПП проходили міжнародні стажування у рамках програми Erasmus Mundus IANUS, в університеті Монпельє II, Франція; на базі школи для бджолярів і асоціації фермерів в університеті м. Грац; в університеті Палацького, Чехія; в університеті Гронінгена, Нідерланди. НПП та здобувачі є учасниками міжнародних проєктів: «Оптимізація аналізу та навчання задля сталих ландшафтів», Швеція, Норвегія, 2022 р.; здобувач ВО 2 року навчання є учасником проєкту «Ethnobotany of divided generations in the context of centralization», Італія, 2019 р. Досвід участі в програмах академічної мобільності був застосований при оновленні змісту ППО2, ППО4, ППО18, ППО1, ППО15. Під час зустрічі ЕГ з гарантом ОП було зазначено, що існують певні бар'єри щодо залучення здобувачів до програм міжнародної академічної мобільності, зокрема недостатній рівень володіння іноземною мовою.

Загальний аналіз щодо Критерію 4:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 4.

Сильною стороною є активна проєктно-грантова діяльність на ОП. Завідувачка кафедри є координатором від університету за програмою Horizon Europe – Restoring Pollinator habitats in Europe. Це перший грант за програмою Horizon Europe – Research and innovation в історії ЗВО.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 4.

Недоліки. В деяких силабусах відсутні чіткі критерії оцінювання в рамках поточного та семестрового контролю. Відсутні чіткі вимоги щодо написання звіту про проходження практики та критерії його оцінювання. Звіти з практик не відображають здобуті ПРН, а представлені у вигляді анотації. При оцінюванні здобувачів враховується їх відсутність на заняттях та знижується оцінка за це. Існують певні бар'єри щодо участі здобувачів у програмах міжнародної академічної мобільності. Рекомендації. НПП, які забезпечують реалізацію ОП, до початку наступного навчального року розробити чітку систему оцінювання результатів навчання в рамках НД, чіткі вимоги щодо написання звіту про проходження практики та критерії його оцінювання. Внести зміни у відповідні силабуси та робочі програми та перезатвердити їх. Гаранту ОП та завідувачці кафедри екології та біомоніторингу до травня 2024 року провести моніторинг причин низького рівня участі здобувачів у програмах міжнародної академічної мобільності. До початку наступного навчального року розробити план заходів щодо усунення цих причин. До 2025-2026 навчального року реалізувати розроблений план заходів з метою залучення здобувачів ВО до участі у програмах міжнародної академічної мобільності.

Рівень відповідності Критерію 4.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 4.

Вимоги підкритеріїв 4.1, 4.3, 4.4, 4.5 Критерію 4 виконані повністю. Вимоги підкритерію 4.2 виконані, проте є несуттєвий недолік щодо критеріїв оцінювання результатів навчання, змісту та оформлення звітів з практик. За Критерієм 4 ОП відповідає рівню В.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність:

1. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дозволяють встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компонента та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь.

У ЗВО діє «Положення про контроль та систему оцінювання результатів навчання студентів у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича» (<https://drive.google.com/file/d/1aDDzrMzuZ7OA1CervuLzeYlONEosLySV/view?usp=sharing>), відповідно до якого є наступні види контролю: вхідний (проводиться в усній або письмовій формі), поточний (проводиться в усній, письмовій формі, в тому числі тестування на семінарських, практичних і лабораторних заняттях), підсумковий (іспит або залік, який проводиться у формі тестування або письмової відповіді) та атестація (здійснюється у формі публічного захисту кваліфікаційної роботи). Під час зустрічі з ЕГ гарант ОП продемонструвала наявність різноманітних видів тестових завдань на платформі Moodle. Діє накопичувальна система із врахуванням балів, які отримані за поточні контрольні заходи та підсумкове оцінювання. Проте у деяких силабусах (наприклад «Загальна екологія», «Екологія людини») сума балів, яка може бути накопичена здобувачем за виконання поточних завдань, складає 303 (МРЗ – 209 балів) та 96 балів відповідно. Прозорість оцінювання забезпечується використанням платформи електронної системи (Moodle). Форми та засоби контролю висвітлені в силабусах НД. Інформування здобувачів про критерії, особливості організації освітнього процесу та оцінювання завдань відбувається на першому занятті з НД, що було підтверджено на зустрічі ЕГ зі здобувачами ВО. Для проведення захисту кваліфікаційних робіт наказом ректора формується екзаменаційна комісія, головою якої є запрошений фахівець. У 2021 році головою екзаменаційної комісії був начальник Управління екології та природних ресурсів Чернівецької обласної державної адміністрації, що підтверджено на зустрічі ЕГ з роботодавцями. При оцінюванні кваліфікаційних робіт на ОП діє система заохочувальних додаткових балів.

2. Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності).

Форма атестації здобувачів ВО на ОП «Екологія» відповідає вимогам СВО першого (бакалаврського) рівня (Наказ МОНУ від 04.10.2018 р. №1076). Атестація здійснюється у формі публічного захисту кваліфікаційної роботи. Атестація здобувачів здійснюється відповідно до «Положення про атестацію здобувачів вищої освіти та організацію роботи Екзаменаційної комісії в Чернівецькому національному університеті» (<https://www.chnu.edu.ua/media/djcdodmf/polozhennia-pro-atestatsiiu-zdobuvachiv-vyshchoi-osvity.pdf>).

3. Визначено чіткі і зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для усіх учасників освітнього процесу, забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема включають процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Процедура проведення контрольних заходів, порядок оцінювання навчальних досягнень здобувачів в ЗВО здійснюється відповідно до Положень: «Про контроль і систему оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти» (https://www.chnu.edu.ua/media/geupxdun/polozhennia-pro-kontrol-i-systemu-otsiniuvannia_2020.pdf), «Про атестацію здобувачів вищої освіти та організацію роботи Екзаменаційної комісії в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича» (<https://www.chnu.edu.ua/media/djcdodmf/polozhennia-pro-atestatsiiu-zdobuvachiv-vyshchoi-osvity.pdf>), «Про систему внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича» (<https://www.chnu.edu.ua/media/o32exesg/polozhennia-szyavo.pdf>), «Про апеляцію...»

(<https://www.chnu.edu.ua/media/hofnofgh/polozhennia-pro-apeliatsiiu.pdf>), «Правил академічної доброчесності» (<https://www.chnu.edu.ua/media/lnojdab4/pravya-akademichnoi-dobrochesnosti.pdf>) та «Етичного кодексу» (<https://www.chnu.edu.ua/media/xe1lulcg/etychnyi-kodeks-chernivetskoho-natsionalnoho-universytetu.pdf>). Всі Положення доступні на офіційному сайті ЧНУ. Об'єктивність та неупередженість екзаменаторів забезпечується єдиними критеріями і рівними умовами оцінювання. Перевагу надають письмовій формі контролю або комп'ютерному тестуванню. Під час зустрічі ЕГ зі здобувачами було підтверджено, що вони знайомі з процедурами повторного проходження контрольних заходів та оскарження результатів. Порядок повторного проходження контрольних заходів у ЧНУ регламентується «Положенням про організацію освітнього процесу» (https://drive.google.com/file/d/14PoxHnt_u7rPqGbGu3cccWYTRXbI5-Gg) та «Положенням про контроль і систему оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти» (<https://drive.google.com/file/d/1aDDZrMzuZ7OA1CervuLzeYlONEosLySV>). Під час зимової заліково-екзаменаційної сесії 2023-24 н.р. на ОП здобувачі повторно проходили контрольні заходи з НД: «Вступ до фаху», «Актуальні питання історії та культури України», «Екологія мікроорганізмів», «Нормування антропогенного навантаження на навколишнє середовище». Прикладів застосування процедур оскарження результатів контрольних заходів в межах ОП не було.

4. У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, що послідовно дотримуються всіма учасниками освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності.

Інформація про політику, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності розміщена у розділі «Академічна доброчесність» на сайті ЗВО у наступних документах: «Правила академічної доброчесності у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича» (<https://www.chnu.edu.ua/media/lnojdab4/pravya-akademichnoi-dobrochesnosti.pdf>), «Етичний кодекс Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича» (<https://www.chnu.edu.ua/media/jxdbsozb/etychnyi-kodeks-chernivetskoho-natsionalnoho-universytetu.pdf>), «Положення про виявлення та запобігання академічному плагиату в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича» (<https://www.chnu.edu.ua/media/x2kftoij/polozhennia-i-vyivlennia-i-zapobihannia-akademichnomu-plahiatu-u-chnu.pdf>), «Положення про постійну комісію з питань академічної доброчесності, правових засад діяльності та регламенту Вченої ради ЧНУ» (<https://drive.google.com/file/d/1auN6M5FzyvagiVi3HW16No1TT1IjuD7q/view>). Під час зустрічі ЕГ з НПП та здобувачами було підтверджено, що всі учасники освітнього процесу ознайомлені із процедурами і усвідомлюють необхідність дотримання принципів академічної доброчесності. Кваліфікаційні роботи, курсові роботи, наукові праці та навчально-методичні видання проходять перевірку на наявність запозичень за допомогою сервісу Unichек. ЕГ робила запит на експертні висновки результатів перевірки кваліфікаційних робіт на плагиат відповідно до додатку 1 «Положення про виявлення та запобігання академічному плагиату в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича», а надані були звіти подібності, зроблені в програмі Unichек. На кафедрі призначена відповідальна особа, яка здійснює перевірку робіт на наявність запозичень. На сайті кафедри розміщена інформація щодо результатів перевірки на схожість кваліфікаційних робіт здобувачів. У ЗВО відбувається популяризація принципів академічної доброчесності (<https://www.chnu.edu.ua/media/zrdpdgeg/zakhody-z-populiaryzatsii-ad-u-2024.pdf>). Інформування здобувачів ВО, що навчаються за ОП, про правила дотримання академічної доброчесності відбувається, починаючи з 1 року навчання, під час викладання НД «Вступ до фаху», «Основи наукової діяльності», на кураторських годинах, під час виконання здобувачами курсових та кваліфікаційних робіт їхніми науковими керівниками. При виявленні порушень академічної доброчесності здобувачі ВО притягаються до повторного проходження оцінювання, повторного проходження відповідного ОК ОП, позбавлення академічної стипендії, позбавлення наданих університетом пільг з оплати навчання, відрахування з університету. Випадків виявлення порушень академічної доброчесності та перевищення відсотку запозичень у кваліфікаційних роботах здобувачів ВО, що навчаються на ОП «Екологія», не було (<http://ibhb.chnu.edu.ua/dpt/ecology/akademichna-dobrochesnist>).

Загальний аналіз щодо Критерію 5:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 5.

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 5 відсутні.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 5.

Недоліки. В окремих силабусах («Загальна екологія», «Екологія людини») сума балів, яка може бути накопичена здобувачем за виконання поточних завдань, не складає 100 балів. Рекомендації. НПП, які забезпечують реалізацію ОП, до початку наступного навчального року розробити чітку систему оцінювання результатів навчання для того, щоб здобувач мав можливість отримати 100 балів за виконання завдань поточного та семестрового контролю. Внести зміни у відповідні силабуси та робочі програми та перезатвердити їх.

Рівень відповідності Критерію 5.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 5.

Вимоги підкритеріїв 5.2, 5.3, 5.4 Критерію 5 виконані повністю. Вимоги підкритерію 5.1 виконані, проте є несуттєвий недолік щодо системи оцінювання результатів навчання в рамках окремих НД. За Критерієм 5 ОП відповідає рівню В.

Критерій 6. Людські ресурси:

1. Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання.

Академічна та професійна кваліфікація викладачів, що задіяні до реалізації ОП "Екологія", забезпечується їхніми досягненнями, що приведені в табл. 2 ВСО. До викладання ОК на ОП залучаються НПП, освітня та професійна кваліфікація та досягнення у професійній діяльності яких відповідають зазначеним у Ліцензійних умовах вимогам. Аналіз досягнень НПП свідчить про їхню високу публікаційну активність у фахових виданнях України та виданнях, включених до наукометричної бази даних Scopus. Викладачі беруть участь у грантових програмах. Наприклад, НПП брали участь у гранті HORIZON із проектом RestPoll: Restoring Pollinator habitats across European agricultural landscapes based on multi-actor participatory approaches, 2023 р., у виїзному міжнародному воркшопі «Long Term Socio-Ecological Research Network» з нечіткого когнітивного картування та у міжнародному проєкті від посольства Фінляндії в Україні «Збереження біорізноманіття: знати і діяти. Програма неформальної освіти для підлітків».

2. Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дозволяють забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми.

Процедура конкурсного відбору є чіткою та зрозумілою, враховує професійну активність викладачів. У ЗВО конкурсний добір викладачів здійснюється відповідно до Положення (<https://www.chnu.edu.ua/media/4cihxzdb/provedennia-konkursu-na-zamishchennia-vakantnykh-posad.pdf>). Під час фокус-груп з менеджментом ЗВО, представниками допоміжних структурних підрозділів, а також НПП, встановлено, що процедура конкурсного відбору є прозорою та відкритою. НПП обізнані щодо процедури конкурсного відбору. На кожну вакансію оголошується відкритий конкурс. Під час відбору обов'язково враховується академічна та професійна кваліфікація претендентів на вакансію, їхній науковий і методичний рівень викладання НД. Усі викладачі, що працюють на ОП, пройшли конкурсний відбір, мають укладені контракти. Під час фокус-груп з НПП та керівником відділу кадрів встановлено, що за останні роки випадків порушення Положення зафіксовано не було. Загалом процедури конкурсного добору викладачів дозволяють забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації ОП.

3. Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу.

Під час фокус-груп зі здобувачами, випускниками, адміністрацією ЗВО та гарантом було підтверджено залучення роботодавців до організації освітнього процесу. Університетом укладено договори та угоди з базами практик (<http://ibhb.chnu.edu.ua/dpt/ecology/praktichna-pidgotovka>), де здобувачі ОП "Екологія" мають можливість проходити виробничу практику. Роботодавці беруть безпосередню участь в перегляді ОП. На сайті кафедри розміщено рецензії та відгуки стейкхолдерів (<http://ibhb.chnu.edu.ua/dpt/ecology/or-bakalavr>). Роботодавці беруть участь в обговоренні ОП під час зустрічей з робочою групою (<https://drive.google.com/file/d/1T-B1UuR7PBDd1gGUA8Dd94b7wq65gNX4/view>). Щорічно з метою залучення роботодавців в університеті проводиться Ярмарок вакансій (<https://www.chnu.edu.ua/novyny/aktualni-novyny/zaproshuiemo-na-yarmarok-vakansii/>). У 2021 році головою експертної комісії під час захисту бакалаврських робіт був начальник Управління екології та природних ресурсів Чернівецької обласної державної адміністрації (https://drive.google.com/file/d/1jLa927BQCoMugnWnpS_K6Dm-6FuoTS5q/view).

4. Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців.

До викладання на ОП "Екологія" залучають професіоналів-практиків, експертів галузі та представників роботодавців. ЕГ підтверджено залучення до викладання представників роботодавців. Роботодавці широко залучаються до круглих столів та семінарів. Представник роботодавців, фірма якого займається підготовкою дозвільної екологічної документації та звітів з ОВД та СЕО, був спікером семінару "Сучасні тенденції у галузі СЕО та ОВД" (<http://ibhb.chnu.edu.ua/dpt/ecology/novini/naukovo-praktichnii-seminar-suchasni-tendentsiyi-u-galuzi-seo-ta-ovd>), професор Запорізького національного університету виступав на науковому семінарі кафедри з доповіддю на тему "Біологічна очистка стічних вод" (<http://ibhb.chnu.edu.ua/dpt/ecology/novini/profesor-zaporizkogo-natsionalnogo-universitetu-vistupiv-na-naukovomu-seminari-kafedri-ekologiyi-ta-biomonitoringu>). За участю професора Шведського університету проходив науковий семінар з міждисциплінарного підходу до ландшафтно-екологічних досліджень на тему «Learning Landscape Approach through Evaluation: Opportunities for Pan-European Long-Term Socio-Ecological Research» (<http://ibhb.chnu.edu.ua/dpt/ecology/novini/tizhden-ekologiyi-daidzhest-osnovnih-podii>).

5. Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями.

Університет сприяє професійному розвитку НПП шляхом підвищення кваліфікації. В ЗВО діє "Положення про підвищення кваліфікації НПП" (https://drive.google.com/file/d/1opL_rGqQxGOytv1lkoQUAKdjKInQeK6/view), відповідно до якого основними видами підвищення кваліфікації НПП є навчання за програмою підвищення кваліфікації та стажування. НПП мають можливість брати участь у програмах академічної мобільності (Еразмус+), брати участь у міжнародних проєктах та грантових програмах, також університет сприяє прагненням НПП до підвищення рівня володіння іноземною мовою. Наприклад, дві викладачки кафедри склали іспит з англійської мови та отримали сертифікати APTIS рівня C від Британської Ради (<http://ibhb.chnu.edu.ua/dpt/ecology/novini/vikladachi-kafedri-ekologiyi-otrimali-sertifikati-aptis-rivnia-s>) та одна викладачка пройшла стажування в Університеті Монпельє, Франція, за програмою IANUS (https://drive.google.com/file/d/1xyw9OgfWwmTg5gJrArlgtfbdgsO5hosi/view?usp=drive_link).

6. Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності.

У ЗВО діє "Положення про рейтинг..." (<https://drive.google.com/file/d/1moSrKQT11cPboHq5orVoCkYUuIxHJdg3/view>), відповідно до якого передбачене матеріальне стимулювання педагогічної та виховної діяльності викладачів з високим рейтингом. Розроблено окремі рейтингові анкети для асистентів, доцентів та професорів (<https://www.chnu.edu.ua/nauka/naukovi-informatsiini-resursy/suprovod-naukovo-diialnosti/>). Згідно з "Положенням про рейтинг кафедр..." (<https://drive.google.com/file/d/1JErlNeq2XVurnUi9Yx4ybJJf6YV6wPAh/view>) здійснюється рейтингове оцінювання кафедр, за результатами якого передбачено нарахування надбавки до посадового окладу. Під час фокус-груп було підтверджено, що кафедра посідає високе місце в рейтингу та НПП отримують надбавки до посадових окладів.

Загальний аналіз щодо Критерію 6:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 6.

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 6 відсутні.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 6.

ЕГ рекомендує посилити академічну мобільність НПП, сприяти залученню роботодавців, професіоналів-практиків та експертів галузі до проведення аудиторних занять на постійній основі.

Рівень відповідності Критерію 6.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 6.

НПП за ОП "Екологія" мають високу публікаційну активність у фахових виданнях України та у виданнях, індексованих в наукометричних базах даних Scopus та Web of Science, наявна належна кількість навчально-методичного забезпечення для викладання НД. ЗВО стимулює професійний розвиток викладачів та підвищення їхньої викладацької майстерності, система стимулювання НПП є зрозумілою. Загалом ОП за Критерієм 6 відповідає рівню В.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси:

1. Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми забезпечують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання.

На ОП "Екологія" наявні потужні матеріально-технічні ресурси. Наявні 4 лекційні аудиторії, оснащені мультимедійними проекторами, комп'ютерний клас з 17 ноутбуками та 5 планшетами-трансформерами. Лабораторне забезпечення включає в себе мікроскопи (мікроскоп бінокулярний KONUS CRYSTAL PRO з цифровою камерою, мікроскопи стереоскопічні МБС-10, мікроскоп МИКМЕД-2), фотоелектроколориметр КФК-3, спектрофотометри СФ-16 та СФ-26, рефрактометри для польових та лабораторних досліджень, електронні терези, рН-метр рН-150МА, портативний рН-метр Checker "Hanna" РН-600, газоаналізатор УГ-2, муфельну піч СНОЛ, сушильну шафу, водяну баню ВБ-10, опромінювач бактерицидний, лабораторну центрифугу ОПн-8, струшувач лабораторний АВУ-6с (<http://ibhb.chnu.edu.ua/dpt/ecology/materialno-tehnichna-baza-kafedri-ekologiyi-ta-biomonitoringu>). Здобувачі та викладачі мають можливість використовувати в освітньому процесі науковий Гербарій, Ботанічний сад, Природничий музей, геологічні, ботанічні та зоологічні колекції, які включено до переліку наукових об'єктів національного надбання України. Фонди наукової бібліотеки включають 3 млн екз. друкованих та електронних надбань. Виконання програми забезпечується матеріально-технічним оснащенням аудиторій і лабораторій, комп'ютерний клас створено за сприяння Євросоюзу у ході реалізації проекту програми TEMPUS IV (Project EcoBRU, Tempus Programme of the European Union). Під час зустрічей здобувачі підтвердили достатність наявних матеріально-технічних ресурсів для досягнення цілей та ПРН.

2. Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми.

Під час фокус-груп зі здобувачами та НПП було з'ясовано, що вони мають вільний та безоплатний доступ до всієї необхідної для здійснення наукової діяльності інфраструктури Університету. В Університеті використовують платформу дистанційного навчання Moodle. Директор бібліотеки під час зустрічі підтвердив, що НПП та здобувачі ВО забезпечені безоплатним доступом до JSTOR Archive Journals, текстів видань Springer, EBSCO, Elsevier, Web of Science, Scopus, Statista; з IP-адрес університету можливе користування наукометричними базами даних Web of Science та Scopus. На території ЗВО є вільний доступ до мережі інтернет за допомогою wi-fi.

3. Освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дозволяє задовольнити їхні потреби та інтереси.

В Університеті діє "Положення про організацію освітнього процесу..." (<https://www.chnu.edu.ua/university/normatyvni-dokumenty/polozhennia-pro-orhanizatsiiu-osvitnoho-protsetu/>). Здобувачі можуть задовольнити свої інтереси через студпарламент (https://www.facebook.com/parlament.chnu/?locale=ru_RU), студентський профком (<https://www.facebook.com/studprofkom.cv.ua/>). В Університеті працює соціально-психологічний центр (https://www.chnu.edu.ua/media/rudj2vw2/polozhennia_pro_sotsialno_psykholohichni_tsentr_.pdf), який забезпечує психологічну безпеку, надаючи допомогу у вирішенні особистісних і навчальних проблем, центр культури і дозвілля (<https://www.facebook.com/leisurechnu/>), на території Університету знаходиться протирадіаційне укриття. Здобувачі під час фокус-груп підтвердили, що ЗВО проводить опитування щодо їхніх потреб та інтересів, з питань задоволеності організацією освітнього процесу.

4. Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою.

В Університеті функціонує соціально-психологічний центр (https://www.chnu.edu.ua/media/rudj2vw2/polozhennia_pro_sotsialno_psykholohichni_tsentr_.pdf). Під час фокус-групи представник даної служби підтвердив, що до центру можуть звернутись всі бажаючі та отримати допомогу. В Університеті проводиться профілактичний медогляд студентів, акції «Тиждень здоров'я», «Кидай палити!», семінари щодо недопущення булінгу серед студентів. Інформаційна підтримка здобувачів стосовно їх прав та обов'язків під час навчання реалізується безпосередньо через кураторів груп, кафедру та органи студентського самоврядування. Вся необхідна інформація

про освітні програми, правила внутрішнього розпорядку, розклад, перелік вибірових дисциплін, про неформальну та інформальну освіту, академічну доброчесність, підготовку офіцерів запасу, програми академічної мобільності, запобігання та протидію булінгу, стипендіальне забезпечення знаходиться на сайті Університету у відкритому доступі. Анкетування, що проводились серед здобувачів ВО (перший (бакалаврський) рівень ВО, спеціальність 101 Екологія), щодо задоволеності організаційною, інформаційною, консультативною та соціальною підтримкою показали високий результат (https://drive.google.com/file/d/1IGLoOILFRSufSoMn83PbSZmko7nx_O26/view).

5. Заклад вищої освіти створює достатні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами, що навчаються за освітньою програмою.

Відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу» (<https://www.chnu.edu.ua/media/zpaplax/polozhennia-pro-orhanizatsiiu-osvitnoho-protsesu.pdf>) особи з особливими освітніми потребами мають право на безоплатне забезпечення інформацією у доступних форматах з використанням технологій, що враховують обмеження життєдіяльності за станом здоров'я; на спеціальний навчально-реабілітаційний супровід та вільний доступ до інфраструктури ЗВО відповідно до медико-соціальних показань. У ЗВО затверджено «Порядок супроводу осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп, а також надання їм соціально-психологічної допомоги» (<https://drive.google.com/file/d/1Qu3rUXgpKiiBQlxiMQP3z-Jw-V5sweGq/view>). Особи з особливими освітніми потребами мають спеціальні умови вступу (<https://www.chnu.edu.ua/media/i44jgltx/pravy-la-pryiomu-universytetu-2023-roku.pdf>). На ОП "Екологія" особи з особливими освітніми потребами не навчаються.

6. Існує чітка і зрозуміла політика і процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), яка є доступною для усіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримується під час реалізації освітньої програми.

В "Положенні про засади безконфліктних комунікацій та врегулювання спорів учасників освітнього процесу у ЧНУ" прописані політика та процедура врегулювання конфліктних ситуацій (<https://drive.google.com/file/d/1ummmJlYeGbcMCAB9ItGonH1sLOK2e6jVk/view>). У ЗВО постійно здійснюються опитування здобувачів, одним з питань якого є «Чи доводилось Вам на сесії «віддячувати» викладачеві за оцінку знань (грішми, подарунками чи іншими послугами)?». За результатами останнього опитування «ні» відповіли 98,8%, «так» відповіли 0%, відмовились відповідати на це питання 1,2% (https://drive.google.com/file/d/1Sg1DK3dZhLennqeo_WGSmb3KupnvuafH/view?usp=sharin). Під час реалізації ОП "Екологія" конфліктних ситуацій не виникало, дану інформацію підтвердили під час фокус-груп здобувачі та НППІ.

Загальний аналіз щодо Критерію 7:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 7.

На ОП "Екологія" наявна потужна матеріально-технічна база, що дозволяє забезпечити необхідні умови для якісної підготовки здобувачів ВО за даною ОП.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 7.

ЗВО рекомендовано посилити інформування здобувачів ВО щодо можливостей академічної мобільності.

Рівень відповідності Критерію 7.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 7.

Освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів ВО та дозволяє задовольнити їхні потреби та інтереси. У ЗВО наявні всі необхідні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами. В університеті діє розгалужена інфраструктура для забезпечення індивідуальних потреб здобувачів:

соціально-психологічна служба та центр культури і дозвілля. Вище зазначені недоліки є несуттєвими, вважаємо, що підкритерії Критерію 7 загалом відповідають вимогам за рівнем В.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми:

1. Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми.

Процедури розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду ОП в ЧНУ регулюються «Положенням про розроблення та реалізацію освітніх програм Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича» (<https://www.chnu.edu.ua/media/zhsdtojf/polozhennia-pro-rozroblennia-ta-realizatsiiu-osvitnikh-program-chnu.pdf>). Відповідно до даного положення освітні програми переглядаються по мірі необхідності, але не рідше одного разу на 4 роки для першого (бакалаврського) рівня ВО. Відповідно до «Положення про порядок проведення внутрішнього моніторингу якості освітньої діяльності та якості вищої освіти в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича» (пункт 3.2 <https://drive.google.com/file/d/1BGtjpMStV35WLKnGjoozOwZMjofsBwnK/view>) моніторинг проводиться у різних формах: за допомогою спостереження, інтерв'ювання, із залученням експертів тощо. В «Положенні про систему внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича» (пункт 3.2 <https://drive.google.com/file/d/14UAVRHptFJkoS4NW5h35LDhfpsQOsytrp/view>) прописані механізми розроблення освітніх програм, періодичність їх перегляду та дії заплановані в результаті перегляду. Всі положення знаходяться у відкритому доступі на сайті університету <http://www.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/scienc/o2%20osvitniad/o2>. Під час фокус-груп НПП та стейкхолдери підтвердили залучення провідних фахівців галузі до розробки ОП. Здобувачі, представники студентського самоврядування, учасники академічної спільноти та роботодавці є активними учасниками процедур розроблення, моніторингу та періодичного перегляду ОП. Перегляд та оновлення ОП відбувається з урахуванням вимог стандартів вищої освіти, висновків та пропозицій роботодавців, здобувачів ВО.

2. Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Під час спілкування здобувачі підтвердили, що їх залучають до процесу перегляду ОП та інших процедур забезпечення її якості. Здобувачі надають свої пропозиції щодо вдосконалення ОП. Оновлені ОП розміщено на офіційному сайті ЗВО, а редакції ОП розміщено у вільному доступі на сайті кафедри (<http://ibhb.chnu.edu.ua/dpt/ecology/or-bakalavr>). Обговорення ОП під час зустрічей зі здобувачами ВО оформлюють у вигляді протоколів обговорення ОП (<https://drive.google.com/file/d/1oZJWTKZoh7WzWbcZe06qvq-FwGo2tvxj/view>; <https://drive.google.com/file/d/1T-B1UuR7PBDd1gGUA8Dd94b7wq65gNX4/view>; <https://drive.google.com/file/d/1K2rhPUt8UqfTovVJmnr6zaCaoUqV5Jad/view>). Здобувачі ВО вносили свої пропозиції щодо покращення ОП. Зокрема, було запропоновано розширити перелік виробництв та підприємств для проходження практики, збільшити кількість кредитів для вивчення англійської мови, оновити блок обов'язкових ОК, збільшити обсяг практик, ввести переддипломну практику та збільшити кількість вибіркових ОК. В таблиці наведено пропозиції та результати внесених змін до ОП «Екологія» (<https://docs.google.com/document/d/1Qc9k4xENPcMsYMBj68kst9hifycAUTu/edit>).

3. Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери.

Представники роботодавців активні учасники процедур забезпечення якості ОП. Роботодавці беруть участь у розгляді та аналізі ОП. В 2020 році було проведено зустріч з представниками підприємств м.Чернівці та Чернівецької області (<http://ibhb.chnu.edu.ua/dpt/ecology/novini/obgovorennia-opp-ekologii-na-on-lain-zustrichi-zistekholderami-i-ne-tilki>), на якій стейкхолдери наголосили на необхідності залучення фахівців-практиків до навчального процесу та поглиблення практичних умінь здобувачів. За результатами зустрічі було оновлено силабуси та робочі навчальні програми окремих ОК, внесено зміни до НП, ОК «Екологічна експертиза» замінили на ОК «Стратегічна екологічна оцінка», ОК «Агроекологія» перенесли до блоку обов'язкових компонентів. Спілкування з роботодавцями також відбувається під час виробничої практики студентів, укладання угод про співпрацю, рецензування ОП (<http://ibhb.chnu.edu.ua/dpt/ecology/or-bakalavr>), під час спільних наукових досліджень. Практикується проведення круглих столів та онлайн зустрічей з роботодавцями.

4. Існує практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми.

Збирання інформації щодо кар'єрного шляху випускників здійснюється шляхом опитування випускників, через особисті контакти викладачів з випускниками та соціальні мережі (<https://www.facebook.com/ecologyChNU>, https://www.instagram.com/ecology_chnu/). Випускники ОП доєднуються до Асоціації випускників (<https://www.chnu.edu.ua/universytet/pry-universyteti/asotsiatsiia-vypusknnykiv/>). Частина здобувачів продовжила своє навчання в магістратурі, деякі здобувачі вже працюють за фахом (керівник гуртка у Чернівецькому МЦЕНТУМі, технік-метеоролог I категорії Чернівецького центру з гідрометеорології, еколог в лабораторії ТМ «Глибкон»).

5. Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми.

Система забезпечення якості освіти в ЗВО реагує на виявлені недоліки в ОП та освітній діяльності у порядку, передбаченому «Положенням про систему внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти...» (<https://drive.google.com/file/d/14UAVRHptFJkoS4NW5h35lDhfpsqOsytp/view>). Порядок моніторингу та удосконалення ОП в університеті деталізує «Положення про розроблення та реалізацію освітніх програм...» (https://drive.google.com/file/d/1rFVXb_JZoVNab4J2x8tHTz2vfVmH4JOP/view). Перегляд ОП відбувається регулярно. До перегляду залучають зовнішніх і внутрішніх стейкхолдерів, враховуються потреби і рекомендації здобувачів ВО, роботодавців та інших зацікавлених осіб. За результатами моніторингу якості розроблення та реалізації ОП було зазначено певні недоліки та рекомендації, зокрема включити до проектної групи представників роботодавців та здобувачів ВО (<https://www.chnu.edu.ua/media/03fdj21k/monitorynh-opp.pdf>). В редакції ОП 2022 року всі зауваження було виправлено. Особлива увага приділяється опитуванням здобувачів, результати опитувань враховуються при перегляді ОП (https://drive.google.com/file/d/1Bo_8fIT87nYUeYStUTNvOq6rekY64NLT/view).

6. Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема, зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій), беруться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Акредитація ОП "Екологія" проводиться вперше. У ЗВО впроваджено процедури реагування на зауваження та пропозиції під час проведення акредитацій ОП різних спеціальностей. Контроль за станом перегляду освітніх програм, за якими здійснюється освітня діяльність, проводиться відповідно до "Положення про порядок підготовки документів для проведення ліцензування спеціальностей та акредитації освітніх програм" (https://drive.google.com/file/d/1dyf20REA5YXA1gkjfXh6A_Wi8kQJQoPb/view).

7. В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, яка сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою.

Академічна доброчесність є фундаментальною цінністю, яку сприймають учасники освітнього процесу. У ЗВО діє «Положення про систему внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти» (<https://drive.google.com/file/d/14UAVRHptFJkoS4NW5h35lDhfpsqOsytp/view>). Розподіл повноважень і відповідальності базується на структурі, що складається з п'яти окремих рівнів діяльності. Спілкування з членами академічної спільноти показало, що вони володіють знаннями щодо розвитку та посилення освітньої діяльності за ОП. У ЗВО вжито заходів щодо протидії дискримінації, булінгу, корупції та щодо забезпечення дотримання політики гендерної рівності. ЗВО активно залучає зовнішніх стейкхолдерів до освітнього процесу та підвищення якості освіти. Під час фокус-груп з членами академічної спільноти було підтверджено, що вони проінформовані з приводу питань розвитку та удосконалення ОП, всі учасники освітнього процесу долучаються до удосконалення внутрішньої системи забезпечення якості.

Загальний аналіз щодо Критерію 8:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 8.

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 8 відсутні.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 8.

Слабкою стороною ОП є низька взаємодія з випускниками, адже головним чином вона здійснюється через особисті контакти та соціальні мережі. Рекомендуємо створити базу випускників з можливістю прослідковування їхнього кар'єрного шляху. Також ЕГ рекомендує здійснювати щорічний перегляд ОП "Екологія" з урахуванням інноваційних досягнень в галузі науки та техніки.

Рівень відповідності Критерію 8.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 8.

У ЗВО діє ефективна система управління якістю, вона забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в ОП та освітній діяльності в цілому. ЗВО має процедури розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду ОП та послідовно їх дотримується. Студентське самоврядування, здобувачі ВО та роботодавці залучені до процесу перегляду ОП. В цілому ОП, з незначними недоліками, відповідає вимогам підкритеріїв критерію 8 на рівні В.

Критерій 9. Прозорість та публічність:

1. Визначені чіткі і зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

У ЗВО визначено чіткі, зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу. Всі документи, що містять означену інформацію, доступні на веб-ресурсах ЗВО: Статут університету (<https://www.chnu.edu.ua/media/udvkoskj/statut-chnu-2022.pdf>), «Колективний договір ЧНУ» (<https://www.chnu.edu.ua/media/ixsif41c/kolektyvnyy-dohovir-2022-2025.pdf>), «Правила внутрішнього трудового розпорядку ЧНУ» (<https://www.chnu.edu.ua/media/mm2ed1zj/pravyyla-vtr.pdf>), Положення: «Про організацію освітнього процесу», «Про індивідуальний графік навчання студентів», «Про порядок відрахування, переривання навчання, поновлення, переведення, надання академічної відпустки здобувачам вищої освіти», «Про контроль і систему оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти», «Про порядок реалізації студентами права на вільний вибір навчальних дисциплін» та ін. Всі матеріали опубліковано у збірнику нормативних документів ЧНУ (<https://drive.google.com/file/d/1oiZdkjt-oXmhqMaLm-3o6zRg4LRK3pEq/view>).

2. Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті відповідний проект з метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін.

На сайті кафедри розміщена інформація про обговорення проекту ОП 2020 року (<http://ibhb.chnu.edu.ua/dpt/ecology/ogoloshennia/obgovorennia-osvitno-profesiinoi-programi-pidgotovki-ekologii>). Зауваження та пропозиції до освітніх програм пропонується надсилати на електронну адресу відповідальної особи.

3. Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства.

На сайті кафедри (<http://ibhb.chnu.edu.ua/dpt/ecology/or-bakalavr>) розміщена вся необхідна інформація про ОП, включаючи її цілі, очікувані результати навчання та ОК.

Загальний аналіз щодо Критерію 9:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 9.

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 9 відсутні.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 9.

Недоліки. На сайті кафедри в розділі «Обговорення» розміщений проєкт ОП редакції 2020 року. Рекомендації. Гаранту ОП в квітні 2024 року розмістити на сторінці кафедри в розділі «Обговорення» проєкт ОП редакції 2024 року для надання пропозицій стейкхолдерами.

Рівень відповідності Критерію 9.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 9.

Вимоги підкритеріїв 9.1, 9.2, 9.3 Критерію 9 виконані повністю. Вся необхідна інформація доступна на веб-ресурсах ЗВО, визначені чіткі і зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу. ЕГ дійшла висновку, що за Критерієм 9 ОП відповідає рівню В.

Критерій 10. Навчання через дослідження:

1. Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності у закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю.

не застосовується

2. Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напрямові досліджень наукових керівників.

не застосовується

3. Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення і апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквіумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо).

не застосовується

4. Заклад вищої освіти забезпечує можливості для долучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проєктах тощо.

не застосовується

5. Існує практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проєктах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються.

не застосовується

6. Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у науковій діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для виключення можливості здійснення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності.

не застосовується

Загальний аналіз щодо Критерію 10:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 10.

не застосовується

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 10.

не застосовується

Рівень відповідності Критерію 10.

не застосовується

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 10.

не застосовується

IV. Інші спостереження

У цьому розділі експертна група може викласти інші спостереження, пов'язані із освітньою програмою, освітньою діяльністю за цією програмою або процедурою проведення акредитації.

дані відсутні

V. Підсумки

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації ОП, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, **відсутні**.

За результатами акредитаційної експертизи експертна група вважає, що освітня програма відповідає Критеріям за наступними рівнями відповідності:

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми	B
Критерій 2 . Структура та зміст освітньої програми	B
Критерій 3 . Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання	B
Критерій 4 . Навчання і викладання за освітньою програмою	B
Критерій 5 . Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність	B
Критерій 6. Людські ресурси	B
Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси	B
Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми	B
Критерій 9. Прозорість та публічність	B

За результатами акредитаційної експертизи рішенням експертної групи є **акредитація**.

Додатки до звіту:

Відсутні

Шляхом підписання цього звіту ми стверджуємо, що провели акредитаційну експертизу у повній відповідності із Положенням про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, та інших актів законодавства, а також здійснювали свої функції добросовісно, неупереджено і доброчесно.

Документ підписаний кваліфікованими електронними підписами.

Керівник експертної групи

Тверда Оксана Ярославівна

Члени експертної групи

Сакун Антоніна Олегівна

Хоменко Світлана Володимирівна